

Prof. dr hab. Urszula Kryger

Dziedzina sztuki, dyscyplina - sztuki muzyczne

Akademia Muzyczna w Łodzi

Łódź, dnia 25.06.2025 r.

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie,
pismo z dnia 27 marca 2025 r.

Dotyczy

Pracy doktorskiej mgr **Tao Zhang** pt. „**Analiza wizerunków artystycznych postaci tenorowych w operach werystycznych – na przykładach utworów Mascagniego, Leoncavalla i Pucciniego**”.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr **Tao Zhang**, zatytułowana „*Analiza wizerunków artystycznych postaci tenorowych w operach werystycznych – na przykładach utworów Mascagniego, Leoncavalla i Pucciniego*”, składa się z dwóch integralnych części: obszernego dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz rozbudowanego opisu teoretyczno-analitycznego. Obie te części, występując łącznie, tworzą spójną, komplementarną całość, w pełni adekwatną dla przewodu doktorskiego w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Dzieło muzyczne obejmuje jedenaście arii i jeden duet trzech najważniejszych twórców włoskiego weryzmu – Giacomina Pucciniego, Pietro Mascagniego i Ruggera Leoncavalla. W nagraniu znalazły się:

1. Aria Cavaradossiego *E lucevan le stelle* z III aktu opery **Tosca** G. Pucciniego
2. Aria Cavaradossiego *Recondita armonia* z I aktu **Toski**

3. Aria Calafa *Non piangere, Liù* z I aktu **Turandot**
4. Aria Calafa *Nessun dorma* z III aktu **Turandot**
5. Aria Pinkertona *Addio, fiorito asil* z III aktu **Madama Butterfly**
6. Aria Ramerrezza *Ch'ella mi creda* z III aktu **La Fanciulla del West**
7. Aria des Grieux *Donna non vidi mai* z I aktu **Manon Lescaut**
8. Aria Turiddu *O Lola bianca come fior di spino* z I aktu **Cavallerii rusticana** P. Mascagniego
9. Aria Turiddu *Mamma, quel vino è generoso* z I aktu **Cavallerii rusticana**
10. Aria Fritza *Ed anche Beppe amò* z III aktu opery **L'amico Fritz** R. Leoncavalla
11. Aria Cania *Recitar!.. Vesti la giubba* z I aktu **Pagliacci**
12. Duet Toski i Cavaradossiego *Mario!Mario!Mario!* z I aktu opery **Tosca** G.Pucciniego

Partię fortepianu wykonała **Wei Liu**, natomiast reżyserem nagrania był **Emilian Rymarowicz**.

Ocena części artystycznej

Pan Tao Zhang zaprezentował imponujący zestaw arii, obejmujący zarówno repertuar ikoniczny, uznawany za nieodłączny element warsztatu każdego tenora wykonującego muzykę werystyczną, jak i utwory mniej popularne, rzadziej wykonywane, a mimo to niezwykle wymagające.

Wybór ten świadczy o dojrzałości artystycznej doktoranta oraz jego świadomości repertuarowej.

Bez wątpienia głos Pana Tao Zhang predestynuje go do wykonywania repertuaru werystycznego: posiada odpowiednią moc, gęstość, metaliczny blask i stabilność we wszystkich rejestrach, a także naturalną ekspresję, tak potrzebną przy budowaniu ról tego typu bohaterów. W śpiewie doktoranta uwagę zwraca:

- świadome operowanie dynamiką,
- dobrze kontrolowany oddech,
- umiejętność prowadzenia frazy w sposób logiczny i muzycznie przekonujący,

- wspinała dykcja i precyzyjna wymowa włoska, świadcząca o wyjątkowej staranności przygotowania,
- umiejętność oddania ekspresji, charakterystycznej dla bohaterów oper Pucciniego, Mascagniego czy Leoncavalla.

Wyjątkowo dobrze wypadły interpretacje najbardziej wymagających arii – *Nessun dorma* oraz *Vesti la giubba*. W tych utworach doktorant wykazał się pięknym legatem, pełnym, nośnym brzmieniem, a także dobrze posadowionymi, stabilnymi dźwiękami wysokimi.

W arii Fritza z opery „L'amico Fritz”, czy arii Turiddu z „Cavallerii rusticana” słyszalne są momenty, w których fraza mogłaby być poprowadzona z większą konsekwencją, jednak nie wpływa to znacząco na ogólną, bardzo wysoką wartość interpretacji.

W duecie z „Toski” znakomicie partneruje głównej bohaterce, utrzymując spokojną, płynną linię melodyczną, kontrastującą z jej pełną energią i temperamentu partią. I tutaj głos Pana Tao Zhang brzmi bardzo pięknie zarówno w rejestrze średnim jak i wysokim.

Całość nagrania stanowi imponujący pokaz warsztatu wokalnego, muzycznej wrażliwości i zdolności interpretacyjnych doktoranta.

Ocena części pisemnej

Muszę przyznać, że początkowo rozmiary opisu – ponad 200 stron – wywołały u mnie pewne obawy. Jednak już od pierwszych rozdziałów stało się jasne, że Kandydat przeprowadził swoje badania z niezwykłą skrupulatnością, logiką i metodologiczną precyzją, budując tekst nie tylko obszerny, lecz również spójny, wciągający i wartościowy.

Autor wprowadza czytelnika w problematykę, rozpoczynając od obszernego przeglądu stanu badań nad operą werystyczną – zarówno w literaturze chińskiej, jak i zachodniej. Już na tym etapie widoczne jest, że doktorant posiada bardzo rozległą wiedzę i korzysta ze źródeł szeroko wykraczających poza standardowy zasób bibliograficzny.

Szczególne uznanie budzi:

- klasyfikacja typów bohaterów tenorowych, podzielonych na postaci „namiętne”, „smutne”, „impulsywne”,
- niezwykle szczegółowe analizy poszczególnych arii,
- opis form muzycznych, tonacji, interwałów, budowy frazy, rytmiki, agogiki i dynamiki,
- połączenie perspektywy teoretycznej z wykonawczą – rzadko spotykane na tak wysokim poziomie.

Momentami miałam wrażenie, że Autor tworzy „rentgen” każdej arii, ukazując jej strukturę na poziomie niemal mikroskopijnym. Jednak w miarę lektury dostrzega się, że jest to raczej „tomografia komputerowa” – doktorant nie tylko analizuje poszczególne części, ale również potrafi ukazać zależności między nimi, ich dramaturgiczną funkcję oraz powiązanie z konstrukcją postaci scenicznej.

Wartością nie do przecenienia jest rozdział poświęcony technice wokalne, gdzie doktorant omawia:

- działanie i rolę oddechu,
- impostację i rezonatory,
- budowanie nośności i wsparcia dźwięku,
- artykulację i interpretację tekstu,
- technikę uzyskiwania odpowiedniego stylu wykonania muzyki werystycznej.

W efekcie ta część pracy pełni funkcję prawie podręcznika wykonawstwa operowego – bardzo przystępnego, a jednocześnie bogatego w treści i praktyczne wskazówki.

Wartość naukowa i artystyczna rozprawy

Praca mgr Tao Zhang wyróżnia się na tle wielu opracowań tego typu. Jest to kompleksowe studium wykonawstwa werystycznej muzyki operowej, obejmujące:

- kontekst historyczny i kulturowy,
- charakterystykę kompozytorów,
- analizę bohaterów i ich emocjonalności,
- wnikliwe spojrzenie na partyturę i jej walory dramaturgiczne,

- praktyczny aspekt pracy śpiewaka – technikę, interpretację, przygotowanie do roli.

Praca Pana Tao Zhang jest ciekawa, napisana z głęboką znajomością przedmiotu badań, a dzieło artystyczne wykonane zgodnie z opisywanymi w dysertacji zasadami wykonawstwa włoskiej muzyki operowej, co czyni ją cennym źródłem wiedzy dla młodych adeptów śpiewu, pedagogów oraz wykonawców.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pana mgr **Tao Zhang** jest niezwykle wartościowym, kompletnym i oryginalnym studium dotyczącym wykonawstwa w operze werystyckiej. Autor z powodzeniem łączy kompetencje naukowe z praktyką wokalną, tworząc dzieło, które nie tylko analizuje, ale również wzbogaca wiedzę o włoskiej muzyce operowej.

- Nagranie jedenastu arii i duetu dowodzi wysokich umiejętności wokalnych doktoranta, świadomości artystycznej i dojrzałości interpretacyjnej.
- Część pisemna natomiast stanowi imponujące kompendium wiedzy o technice śpiewu, emocjonalności postaci operowych oraz stylistyce weryzmu.

Pan mgr Tao Zhang wykazał się zarówno **doskonałym przygotowaniem teoretycznym**, jak i **umiejętnościami prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej**, w pełni realizując założone cele badawcze i wykonawcze.

Pracę doktorską Pana Tao Zhang oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

